

HOTĂRÎRE
pentru controlul constituționalității unor prevederi din punctul 13
al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și de plată
a indemnizației viagere sportivilor de performanță, aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2007

nr. 18 din 21.10.2008

Monitorul Oficial nr.195-196/12 din 31.10.2008

* * *

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Dumitru PULBERE – președinte, judecător-raportor

Alina IANUCENCO – judecător-raportor

Elena SAFALERU – judecător

Valeria ȘTERBEȚ – judecător

grefier Victoria Botnariuc-Trelea, cu participarea reprezentantului permanent al Guvernului la Curtea Constituțională Nicolae Eșanu, specialistului Vasile Pavel – profesor universitar, doctor habilitat în filologie, șef de sector la Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, în conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității unor prevederi din punctul 13 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și de plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2007.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea avocatului parlamentar Iurie Perevoznic, depusă la 6 iunie 2008, în conformitate cu art.24 și art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 și art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 16 iunie 2008 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond.

În procesul examinării preliminare a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului, Guvernului, Ministerului Justiției, Institutului de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei, Comitetului Național Olimpic al Republicii Moldova.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorii-raportori și argumentele expuse de participanții la ședință, Curtea Constituțională

A CONSTATAT:

1. La 29 noiembrie 2007 Guvernul a adoptat Hotărîrea nr.1322 “Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și de plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță”¹ (în continuare – Hotărîrea nr.1322).

¹ M.O., 2007, nr.188-191, nr.1372

Punctul 13 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și de plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță (în continuare – Regulamentul) stipulează: “Sportivii care au depus cerere de acordare a indemnizației viagere pînă la 31 decembrie 2006, dar nu li s-a plătit indemnizația, vor primi indemnizația conform art.34 din Legea nr.330-XIV cu privire la cultura fizică și sport, în redacția anului 1999, iar cu începere de la 1 ianuarie 2007, cuantumul indemnizației viagere se calculează și se plătește conform prevederilor Legii nr.66-XVI din 22 martie 2007 privind modificarea art.34 din Legea nr.330-XIV din 25 martie 1999 cu privire la cultura fizică și sport.

Sportivilor care au primit indemnizația viageră conform art.34 din Legea nr.330-XIV cu privire la cultura fizică și sport, în redacția anului 1999, cuantumul indemnizației viagere se recalculază și se plătește din 1 ianuarie 2007 conform prevederilor Legii nr.66-XVI din 22 martie 2007 privind modificarea articolului 34 din Legea nr.330-XIV din 25 martie 1999 cu privire la cultura fizică și sport.”

2. Autorul sesizării contestă constituționalitatea punctului 13 din Regulament, cu excepția sintagmei “Sportivii care au depus cerere de acordare a indemnizației viagere pînă la 31 decembrie 2006, dar nu li s-a plătit indemnizația, vor primi indemnizația conform art.34 din Legea nr.330-XIV cu privire la cultura fizică și sport în redacția anului 1999”, invocînd mai multe motive pe care le raportează la norme din Constituție. Astfel, el susține că punctul 13 din Regulament:

- încalcă prevederile art.6 și art.102 din Constituție, întrucît depășește cadrul Legii nr.66-XVI, în executarea căreia a fost adoptat, prin aceasta Guvernul a comis o imixtiune în activitatea legislativului și și-a depășit atribuțiile;

- încalcă principiul neretroactivității legii, statuat de art.22 din Constituție, întrucît își extinde acțiunea asupra relațiilor apărute pînă la adoptarea Legii nr.66-XVI;

- încalcă art.47 din Constituție, care consfințește obligația statului de a crea condiții pentru un nivel de trai decent pentru orice om, deoarece diminuează valoarea indemnizației viagere față de cea stabilită anterior;

- restrînge exercițiul drepturilor dobîndite în mod licit, or, potrivit art.54 alin.(2) din Constituție, restrîngerea poate avea loc doar în condițiile prevăzute de lege.

3. Examinînd dispozițiile contestate prin prisma normelor constituționale și legale în domeniu, Curtea reține următoarele.

Bazele juridice, sociale și economice de organizare a culturii fizice și sportului în Republica Moldova sînt stabilite de Legea cu privire la cultura fizică și sport nr.330-XIV din 25 martie 1999² (în continuare – Legea nr.330-XIV), care stipulează în art.34 garanții sociale pentru sportivii de performanță.

² M.O., 1999, nr.83-86, art.399

Conform art.34 din această lege, sportivii de performanță, în cazul retragerii din activitatea de sportiv activă, pentru obținerea unei medalii de aur la Jocurile Olimpice, campionatele mondiale și europene de seniori – probe olimpice, puteau beneficia de o indemnizație viageră lunară, valoarea căreia reprezenta echivalentul a 5 salarii medii pe țară calculat în luna anterioară celei în care se acorda.

Pentru o medalie de argint sau bronz, în funcție de nivelul competițiilor, valoarea indemnizației constituia 90% – 60% din valoarea indemnizației pentru medalia de aur.

Pentru sportivii care cumulau titlul de campion olimpic cu cel de campion mondial sau european ori titlul de campion mondial cu cel european, indemnizația viageră acordată pentru cea mai bună performanță se cumula cu cea inferioară la nivel de 50%.

În executarea Legii nr.330-XIV, Guvernul, prin Hotărîrea nr.369 din 12 aprilie 2006³, a aprobat Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță.

³ M.O., 2006, nr.59-62, art.408

Prin Legea nr.66-XVI din 22 martie 2007 “Pentru modificarea art.34 din Legea nr.330-XIV din 25 martie 1999 cu privire la cultura fizică și sport”⁴ (în continuare – Legea nr.66-XVI), art.34 a fost expus într-o redacție nouă, care stabilește plata indemnizației viagere, începînd cu 1 ianuarie 2007, în mărime de:

⁴ M.O., 2007, nr.54-56, art.254

a) 2500 lei pentru prima medalie olimpică de aur;
b) 2200 lei pentru prima medalie olimpică de argint sau pentru prima medalie de aur obținută la campionatele mondiale;

c) 2000 lei pentru prima medalie olimpică de bronz sau pentru prima medalie de argint, obținută la campionatele mondiale, sau pentru prima medalie de aur la campionatele europene;

d) 1500 lei pentru prima medalie de bronz obținută la campionatele mondiale sau pentru prima medalie de argint obținută la campionatele europene;

e) 1200 lei pentru prima medalie obținută la campionatele europene.

Pentru sportivii care cumulează titlul de campion olimpic cu cel de campion mondial sau european, ori titlul de campion mondial cu cel de campion european, indemnizația viageră acordată pentru cea mai bună performanță se cumulează cu cea pentru performanța inferioară la nivel de 30%.

Prin articolul II al Legii nr.66-XVI Guvernul a fost obligat, în termen de 3 luni, să aducă actele sale normative în concordanță cu legea.

În executarea acestei dispoziții, prin Hotărârea nr.1322 din 29 noiembrie 2007, Guvernul a aprobat un nou Regulament cu privire la modul de stabilire și de plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță, punctul 13 al căruia este criticat de autorul sesizării.

4. Curtea relevă că unul din principiile fundamentale ale statului de drept este cel al separării și colaborării puterilor în stat.

Legea Supremă a Republicii Moldova consacră expres acest principiu în art.6, statuînd că în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Conform art.96 alin.(1) din Constituție și art.1 alin.(1) din Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 "Cu privire la Guvern"⁵, Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice. În activitatea sa el se conduce de Constituție, de celelalte legi ale Republicii Moldova, de decretul Președintelui Republicii Moldova și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte (art.2).

---

⁵ Veștile, 1990, nr.8, art.191

Executivul a fost abilitat cu dreptul de a adopta hotărîri, ordonanțe și dispoziții. Art.102 alin.(2) din Constituție, art.30 alin.(1) din Legea cu privire la Guvern, art.11 alin.(1) din Legea nr.317 din 18 iulie 2003 "Privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale"⁶ stipulează expres că Guvernul adoptă hotărîri pentru organizarea executării legilor.

---

⁶ M.O., 2003, nr.208-210, art.783

Adoptate în baza și în executarea legii, hotărîrile Guvernului au forță juridică inferioară legii și nu o pot contrazice sau depăși.

În jurisprudența sa anterioară Curtea Constituțională a statuat constant că hotărîrile Guvernului sînt acte subsecvente legii, se emit în scopul concretizării, executării corecte și efective a acesteia, normele cuprinse în hotărîri nu pot avea caracter primar, nu pot modifica cadrul stabilit prin actul legislativ, executivul neavînd competență normativă primară (HCC nr.7 din 11.02.1999⁷, nr.46 din 21.09.1999⁸, nr.62 din 23.11.1999⁹, nr.22 din 18.05.2000¹⁰, nr.6 din 06.02.2001¹¹, nr.21 din 18.04.2002¹², nr.22 din 28.09.2004¹³, nr.18 din 06.10.2005¹⁴).

---

⁷ M.O., 1999, nr.22-23, art.13

⁸ M.O., 1999, nr.109-111, art.56

⁹ M.O., 1999, nr.135-136, art.74

¹⁰ M.O., 2000, nr.63-64, art.23

¹¹ M.O., 2001, nr.19-20, art.5

¹² M.O., 2002, nr.62, art.14

¹³ M.O., 2004, nr.182-185, art.24

¹⁴ M.O., 2005, nr.135-138, art.13

Prin urmare, Hotărîrea Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2007 putea fi adoptată numai în scopul organizării executării Legii nr.66-XVI.

Avînd în vedere enunțurile expuse, Curtea relevă că dispozițiile punctului 13 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea nr.1322, prin care s-a dispus plata și recalcularea indemnizației viagere conform Legii nr.66-XVI sportivilor care pînă la 1 ianuarie 2007 aveau dreptul să primească sau deja primeau indemnizația conform art.34 din Legea nr.330-XIV, în redacția anului 1999, depășesc cadrul Legii nr.66-XVI, comportînd, prin conținutul lor, caracter normativ primar. Legea nr.66-XVI a modificat cuantumul indemnizației viagere, specificînd doar că plata acesteia se va efectua de la 1 ianuarie 2007. Prin urmare, noile prevederi pot fi aplicate doar față de sportivii care au obținut dreptul la indemnizația viageră de la data stipulată în lege.

Instituind condiții privind plata și recalcularea indemnizației viagere de la 1 ianuarie 2007 pentru sportivii care au obținut dreptul la indemnizație în baza art.34 din Legea nr.330-XIV în redacția anului 1999, Guvernul și-a depășit competențele, ceea ce constituie o încălcare a art.6 și art.102 alin.(2) din Constituție.

5. Cît privește critica autorului sesizării privind încălcarea principiului neretroactivității legii, consfințit în art.22 din Constituție, Curtea o califică drept nefondată. După cum s-a remarcat anterior, hotărârile Guvernului sînt acte subordonare legii, avînd putere juridică inferioară acesteia, un act normativ inferior nu poate conferi legii caracter retroactiv.

Extinderea prevederilor punctului 13 din Regulament asupra relațiilor de drept apărute pînă la 1 ianuarie 2007 nu învederează încălcarea principiului neretroactivității legii, după cum apreciază autorul sesizării, ci denotă că Guvernul și-a depășit atribuțiile.

De asemenea, este nefondată afirmația autorului sesizării privind încălcarea art.47 și art.54 din Constituție.

Este adevărat, art.47 din Legea Supremă consfințește un drept fundamental – dreptul la asistență și protecție socială, care, potrivit alin.(1), presupune obligația statului de a lua măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămîntea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

Conform dispozițiilor constituționale cuprinse în art.47 alin.(2), cetățenii au dreptul la asigurare socială în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Art.12 intitulat “Dreptul la securitate socială” din Carta socială europeană (revizuită), articol ratificat de Republica Moldova prin Legea nr.484-XV din 28 septembrie 2001¹⁵, obligă statele-părți să stabilească sau să mențină un regim de securitate socială, să facă eforturi pentru a aduce în mod progresiv regimul de securitate socială la un nivel mai înalt (alin.(1) și alin.(3)).

¹⁵ Tratate internaționale, vol.38, pag.174

Realizarea drepturilor statuate în art.47 din Constituție și art.12 din Carta socială europeană (revizuită) își află expresie în sistemul public de asigurări sociale, în special în Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr.489-XIV din 08.07.1999¹⁶, Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14.10.1998¹⁷, Legea asistenței sociale nr.547-XV din 25.12.2003¹⁸, care prevăd prestații de asigurări sociale în cazul expunerii persoanei unor riscuri sociale.

¹⁶ M.O., 2000, nr.1-4, art.2

¹⁷ M.O., 1998, nr.111-113, art.683

¹⁸ M.O., 2004, nr.42-44, art.249

Avînd în vedere constatările de mai sus, Curtea consideră oportun de a se pronunța asupra naturii indemnizației viagere acordate sportivilor de performanță în raport cu prestațiile sociale garantate de art.47 din Constituție.

Potrivit art.34 din Legea nr.330-XIV, indemnizația viageră se acordă sportivilor de performanță în cazul retragerii din activitatea de sportiv activă, pentru obținerea medaliei de aur, argint sau bronz, la Jocurile Olimpice, campionatele mondiale și europene de seniori – probe olimpice.

Astfel, norma legală enunțată se extinde asupra unui grup de persoane care întrunesc criteriile obiective, expres statuate în art.34 din Legea nr.330-XIV, și nu a întregii societăți, ea acordă dreptul la indemnizație în alte cazuri decît cele prevăzute la art.47 alin.(2) din Constituție și reprezintă prin sine un ajutor social din partea statului destinat unor subiecți ai relațiilor de drept specificate în lege și care nu fac resortul sistemului public de asigurări sociale.

Prin urmare, dreptul sportivilor de performanță la indemnizație viageră nu face parte din categoria drepturilor fundamentale, restrîngerea cărora este interzisă, motiv pentru care Curtea apreciază ca neîntemeiată afirmația autorului sesizării privind încălcarea art.47 și, implicit, a art.54 din Constituție.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.140 din Constituție, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.62 alin.(1) lit.a) și art.68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se declară neconstituționale următoarele prevederi ale punctului 13 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și de plată a indemnizației viagere sportivilor de performanță, aprobat prin Hotărîrea

Guvernului nr.1322 din 29 noiembrie 2007: "..., iar cu începere de la 1 ianuarie 2007, cuantumul indemnizației viageră se calculează și se plătește conform prevederilor Legii nr.66-XVI din 22 martie 2007 privind modificarea articolului 34 din Legea nr.330-XIV din 25 martie 1999 cu privire la cultura fizică și sport.

Sportivilor care au primit indemnizația viageră conform art.34 din Legea nr.330-XIV cu privire la cultura fizică și sport, în redacția anului 1999, cuantumul indemnizației viageră se recalculează și se plătește din 1 ianuarie 2007 conform prevederilor Legii nr.66-XVI din 22 martie 2007 privind modificarea articolului 34 din Legea nr.330-XIV din 25 martie 1999 cu privire la cultura fizică și sport”.

2. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *“Monitorul Oficial al Republicii Moldova”*.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE   Dumitru PULBERE

Chișinău, 21 octombrie 2008.

Nr.18.